

“FINANCIËLE PRODUCTEN INGEWIKKELD? DAT IS DE BRANDSTOFMOTOR OOK”

Het oeuvre van emeritus hoogleraar Abram de Swaan bestrijkt een bonte waaier aan onderwerpen. Over de financiële wereld schreef hij nooit. Totdat de kredietcrisis uitbrak en hij voor een lezing werd uitgenodigd door De Nederlandsche Bank.

“Veel positieve reacties” kreeg Abram de Swaan naar aanleiding van de lezing die hij eind 2008 hield op uitnodiging van De Nederlandsche Bank. Alleen gastheer Nout Wellink was nijdig over de inhoud.

Het slechte humeur van Wellink is te begrijpen. In het hol van de leeuw maakte De Swaan korte metten met het doorgeschoten financiële regime, dat hij wegzet als een moderne dwaalleer. Volgens de socioloog was de wereld in de greep van het geloof dat de volkomen vrije markt vanzelf zou leiden tot de best mogelijke wereld.

De Swaan benadrukt zelf overtuigd aanhanger te zijn van de vrije-marktgedachte “maar met mate.” Wat nu is ontstaan kwalificeerde hij als het “vrije-marktfundamentalisme, dat niet werkt als ideeënleer maar als afpersingspraktijk door nationale regeringen tegen elkaar uit te spelen en

steeds het land opzoekt dat de meeste speelruimte gunt om naar believen te opereren.”

Nu, ruim drie jaar na die lezing bij DNB en drie crisisjaren verder, ziet De Swaan geen reden om zijn mening bij te stellen.

Het was de eerste keer dat u zich verdiepte in de financiële wereld. Waarom?

In die crisisdagen van 2008 was er eigenlijk geen ontkomen aan. En toen kwam die uitnodiging van De Nederlandsche Bank.

**“HET GROOTSTE
TALENT VAN TOP-
BESTUURDERS
IS ZICHZELF TE
PRESENTEREN
ALS THE BEST AND
THE BRIGHTEST”**

Ik ben een trouw krantenlezer en ben me van daaruit gaan verdiepen in diverse aspecten van de markten.

Dat ging ver. U verdiepte zich voor de lezing zelfs in de werking van complexe producten als de credit default swap.

Dat had eigenlijk meer te maken met een weddenschap. Ik beweerde dat er geen financieel product is dat niet binnen drie uur is uit te leggen. En ik denk dat nog steeds. Blijven herhalen dat de zaken zo ingewikkeld zijn heeft een functie. Outsiders durven dan niks meer te zeggen. Volksverlakkerij.

Financiële producten zijn dus niet ingewikkeld?

Natuurlijk kan het ingewikkeld zijn, maar er is zoveel ingewikkeld. De brandstofmotor is ook reuze complex. Wat wel

verschrikkelijk moeilijk is aan sommige financiële producten is beoordelen wat de verwachtingen zijn voor zo’n stuk.

Dan komt er kennis bij kijken en ervaring en gevoel voor de markt. Daar zijn sommige mensen beter in dan andere. Ik geloof dan ook niet in verhalen dat een pijltjes gooiende aap dezelfde kans op succes heeft als een belegger. Marktkennis leidt tot verstandigere beslissingen.

U hekelde ook het aura dat om topbestuurders hangt.

Het grootste talent van topbestuurders is om zichzelf te presenteren als “the best and the brightest.” En dat betwijfel ik. Kijk naar de Verenigde Staten. Het zijn de jongens uit gegoede families die toegang hebben tot dure scholen en het talent hebben om hun spaarzame haren in een indrukwekkende scheiding te kammen.

Of het echte om de beste en slimste jongens en meisjes gaat weten we niet, omdat eigenlijk niet is na te gaan wat ze gepresteerd hebben.

Midden jaren zestig schreef u als redacteur van Propria Cures over de Europese eenheid. U schreef: “Wantrouw de eenheidsstrevers, zij hebben een verschil te verbergen.” Was dat een vooruitziende blik?